

Kosternämndens och Kosters samhällsförenings remissvar till
VA-försörjning på Kosteröarna, Dnr KS/2016-0041

Kosternämnden och Kosters samhällsförening ställer sig positiv till huvuddragen i den utredning som går under benämningen alternativ 3, med den fullständiga rubriken:

"Kosteröarnas vatten- och avloppssystem

Strategi för utbyggnad av vatten- och avloppssystem, tillägg till MasterPlan 2013-06-19.
Utredning kompletterad med alternativ 3."

Remissvarets framtagande

Detta är ett gemensamt remissvar från Kosternämnden och Kosters samhällsförening. Såväl Kosternämnden som Kosters samhällsförening har varit representerade i den utredning som lett till Alternativ 3. Utredningsarbetet och dess slutrapport har presenterats vid flera Öråd där såväl Kosterbor som delårsboende deltagit, vanligen ca 100 personer. Vidare har slutrapporten och visst kompletterande underlag presenterats via Kosters samhällsförenings hemsida där också utrymme lämnats för att ge synpunkter för att påverka remissvaret. Ett utkast har presenterats för samtliga ledamöter i Kosternämnden och för styrelsen i Kosters samhällsförening som vid ett gemensamt möte beslutat lämna följande remissvar.

Utredningsarbetet

Den medverkan och nära koppling som Kosternämnden och Kosters samhällsförening har haft till utredningen gör det naturligt att vi i huvudsak ställer oss bakom utredningens förslag. På någon punkt (markerad i fetstil härunder) har vi en avvikande mening.

Vatten

I utredningen konstateras att Kosters vattentillgång räcker för öarnas behov om den organiseras på ett hållbart och säkert sätt. Eftersom öarnas vattenresurser inte är sammanknutna, så att de går att utnyttja genom ett fåtal centrala brunnar, försvåras ett kommunalt samlat ansvar för att utnyttja öarnas vatten. Tillgången till vatten baseras på att de många separata enskilda brunnarna utnyttjas. Därför är det olämpligt att öka det kommunala ansvaret, dvs. att vidga verksamhetsområdet. Detta gäller samtliga de områden som analyseras i utredningens alternativ 3. **Vi vill således inte heller att ett verksamhetsområde skall inrättas för område 4 (Brevik och Röd). I denna detalj skiljer sig således vår hållning från utredningens förslag.**

Genom att ca 80 procent av Kosters fastigheter fortsätter använda vatten från enskilda privata brunnar finns således inget behov av en överföringsledning från fastlandet. Även om den totala mängden vatten är tillräcklig (inkluderande det vatten som VA-kollektivet i Strömstad idag förser i huvudsak fastigheter i Ekenäs och Torget med), så kan tillgången till dricksvatten variera mellan olika brunnar. Det är därför önskvärt att det finns reserver i form av tappställen där hushåll, vars vatten tillfälligt tagit slut, kan hämta dricksvatten. Vidare är det önskvärt att möjliggöra för enskilda fastigheter utanför verksamhetsområdet att som avtalskunder ansluta till VA-kollektivets nät om de så önskar. Indikationer vid Öråd och tidigare enkätundersökningar visar att ett fåtal sådana anslutningar för dricksvatten kan bli aktuella.

Avlopp

I utredningen konstateras att många enskilda avlopp behöver åtgärdas. Idag är ca 50 procent av Koster fastigheter anslutna till reningsverket i Långegärde. När nu många ytterligare fastigheter behöver ta ställning till hur åtgärdskrav vad gäller avlopp skall lösas, är det viktigt att alternativa godtagbara lösningar kan belysas. Ett av dessa alternativ, som bör erbjudas, är att som avtalskund kunna ansluta till kommunens reningsverk. Vidare bör de fastigheter som så önskar ges möjlighet att lösa avloppsfrågan genom att skapa gemensamhetsanläggning eller enskild anläggning.

En snabb utveckling av teknik för enskilda avlopp sker. Skärgårdarnas Riksförbund är aktivt engagerad genom sin miljögrupp för att förmedla erfarenheter av dessa. HAV har bidragit till marknadsöversikter. VA guiden (med Strömstad kommun som medlemsorganisation) är engagerad i kunskapsförmedling vad gäller bl.a. enskilda avlopp och minireningsverk. Det finns således goda möjligheter att finna miljö- och hälsomässigt godtagbara lösningar. Vi vill understryka värdet av att skapa det Kunskapscentrum som föreslås i utredningen, där bl.a. enskilda fastighetsägare kan få råd i dessa frågor.

Kunskapscentrum

Det bör noteras att syftet med att inrätta ett Kunskapscentrum är vidare än att ge råd till Kosterbor. Ett kunskapscentrum bör ta vara på och vidareutveckla kunskaper som utvecklats under många år, bl.a. genom forskningsprogrammet Kosterhälsan under 1980- och 1990-talen, och genom de hydrogeologiska undersökningar som genomförts av forskare från Chalmers 1985-87, och från Göteborgs universitet i samband med denna utredning. Kosterhavets nationalpark, genom sitt Naturum, ger även goda möjligheter för att de kunskaper som utvecklas här kan ges spridning och även relateras till andra maritima frågor som berör kustnära brunnar, avloppshantering i känsliga miljöer mm.

Ytterligare argument för alternativ 3

- *Alternativ 3 är ett ekonomiskt rimligt alternativ* såväl för fastighetsägare på Koster som för VA-kollektivet. De investeringar som görs är rimliga och står i proportion till den nytta de ger. Vi befarar att andra alternativ kan framtvinga höga anslutningsavgifter som i sin tur kan få till följd att flera fastboende väljer att sälja sina fastigheter snarare än att ta lån. Detta skulle ytterligare försvåra de ambitioner som uttryckts i FÖP 2009 att skapa ett livskraftigt samhälle. Alternativ 3 minskar risken att VA-kollektivet tvingas till investeringar, som enligt utredningsarbetets juridiska kontakter med stor sannolikhet inte kan täckas enligt regler om särkostnad.
- *Alternativ 3 är en småskalig och successivt genomförbar lösning.* Det medger att man nu, och under kommande år, kan tillgodogöra sig nya rön och lösningar inom VA. Därmed kan man vidmakthålla en modern och optimal VA-struktur på Koster.
- *Alternativ 3 innebär att utvecklingen kan påbörjas och ge effekter snarast efter beslut till skillnad från en mer storskalig lösning med överföring av vatten från fastlandet och central ledningsdragning på öarna.* En sådan storskalig lösning kommer med stor sannolikhet inte att vara genomförd inom de närmaste tio åren av ekonomiska och praktiska skäl. Koster framtid är beroende av att FÖP 2009- intentionerna nu blir en handlingsplan att räkna med!

- *Alternativ 3 ger minimalt ingrepp i miljön* och använder i huvudsak befintliga ledningssystem. De enskilda avloppssystem, som i dag är underkända, kan snarast åtgärdas i alt 3- konceptet i stället för om tio år om en storskalig lösning skall inväntas. Därmed åtgärdas snabbare de icke önskvärda utsläppen. Alternativ 3 ger fastighetsägaren ett nära förhållande till sitt vatten och sin egen vattenförbrukning eftersom vattnet i huvudsak kommer från egna och närliggande källor. Vatten brukas då omsorgsfullt och vår erfarenhet (och utredningsunderlag till Alternativ 3) visar att förbrukningen är liten och minskar om så behövs. Om fastighetsägare ansvarar för sina avlopp själva eller i gemensamhetsform, kan vi förmoda att fler kommer vara vaksamma över vad som hålls ut och hur detta påverkar kvalitet och nedbrytning i mini-avloppsverken. Vi ser också att miljöfrågorna kopplade till lokala och globala samhällsfrågor på många sätt kan belysas, informeras om, och arbetas med i det föreslagna Kunskapscentret.

Det bör även nämnas att i material från Kosterhälsan, som i 17 år arbetade med VA frågor på Koster, framfördes att ur humanekologisk synpunkt var en storskalig lösning på VA- frågan på Koster rena katastrofen. FN-organet UNESCO nominerade 1993 Kosterhälsan som modell för lokalt Agenda-21-arbete där "människans större egenansvar för sin närmiljö och hälsa" var centralt i arbetet (*Hela människan*, 2005). Sverige har i somras skrivit på FN:s globala miljömål. Alternativ 3 stämmer väl överens med dessa.

Viktigt att beslut tas snarast

Det finns några skäl att beslut om Kosters VA-framtid tas snarast. Nu finns ett intresse och engagemang som är viktigt att ta tillvara, bland annat för att snabbt åtgärda de bristfälliga avlopp som identifierats i kommunens avloppskartläggning. Vidare är det viktigt att komma igång med byggandet av bostäder för permanentboende. För dessa bägge frågor har utredningen om eventuell överföringsledning och skapande av vidgat verksamhetsområde inneburit att åtgärder skjutits på framtiden.

Det är glädjande att de begränsningar som § 6 i Vattenlagen inneburit nu utreds på riksnivå. Allt tyder på att ett utredningsförslag under våren 2018 kommer att öka möjligheterna för kommuner att ge enskilda eller gemensamhetsanläggningar ansvar för VA försörjning även i områden som i VA lagens förarbeten nu definieras som "ett större sammanhang". Vår förhoppning är att Strömstad kommun kommer att besluta att genomföra Alternativ 3, med mindre justeringar, och att detta beslut tas under första halvan av 2018.

Remissvar utformat av Kosternämnden och Kosters samhällsförenings styrelse vid gemensamt möte den 13 september 2017.